

Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Externis Regulis Amoris Et Morum, Legibus Utique, ac Præceptis
Virtutum Theologicarum, & Cardinalium, necnon Decalogi & Ecclesiae -
Libros Vndecim Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput II. Tametsi lex æterna proprie non habeat rationem legis, nisi
respectu creaturæ rationalis; omnes tamen creaturæ eatenùs illi
subjiciuntur, quatenùs omnes ab ea diriguntur, & gubernantur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73203)

amotione mandantis, juxta illud: *Mandatum expirat morte mandantis. L. mandatum Cod. mandato, & L. & quia ff. de juridic. omn. judic. deleg.*

3 Est & aliud discrimen legis à præcepto, in eo nempe quòd præceptum non requirit auctoritatem publicam in præcipiente, uti requirit lex, per verba illa in definitione posita: *ab eo, qui curam Communitatis habet.* Sola proinde publica potestas est legumlativa; non verò privata, seu oeconomica, qualem habent patres in filios, domini in servos, &c. Quorum proinde præcepta non nisi in latiori acceptione leges subinde vocantur, ut Proverb. 1. & 6. *Ne dimittas legem matris tuæ.*

4 Additur 1°. in definitione, *ob commune bonum*: quia iste est finis primarius, quem lex ex natura sua respicere debet, uti habetur L. 1. ff. de Legib. cap. ult. de offic. delegat. cap. final. de majorat. & obed. & cap. 2. de Constitut. in 6. Et ratio est, quia lex est proprius actus publicam potestatem habentis, ut dictum est. Publica verò potestas, quæ talis, in commune bonum instituta est L. 1. Cod. de legib. Ideò ergo lex nulla privato commodo, sed pro communi utilitate debet esse conscripta. cap. *erit autem* dist. 4.

5 Nec obstat, quòd leges aliquæ immediatè ferantur ob bonum particularium personarum, v. g. in favorem minorum, pupillorum, &c. quia eo non obstante feruntur principaliter in commune bonum; utpote exigens, ut minoribus, pupillis, &c. taliter provideatur. Quam etiam ob causam lex non definit esse lex, ex eo quòd secundarid cedat in commoditatem alicujus particularis, v. g. lex gabellarum in favorem Principis. Quia ad bonam Reipublicæ administrationem, ad commune proinde bonum expedit, ut Princeps divitiis polleat, quibus Republicam ab hostibus tueri queat.

6 Ob eandem rationem lex naturalis, etiam illa quæ immediatè privatum bonum respicit, v. g. lex correctionis fraternæ, lex tuendi vitam propriam, &c., dicenda est ex intentione Authoris sui, scilicet Dei (qui homines creavit ad constituendam Republicam unam) in commune bonum ordinata. Tum quia bono isti particulari prospicere, spectat ad bonum commune. Tum quia non dubium, legem naturalem à Deo conditam esse propter ipsum Deum, tanquam finem ultimum, communeque bonum omnium.

7 2°. in eadem definitione additur, quòd lex esse debeat *promulgata*. Quia, ut sanctus Thomas ait loco citato a. 4. lex imponitur per modum regulæ, & mensuræ. Regula autem & mensura applicari debet his qui regulantur, & mesurantur. Unde ad hoc quòd lex virtutem obligandi obtineat,

oportet quòd applicetur hominibus, qui secundum eam regulari debent. Quod fit per promulgationem, quæ lex innoteſcit Communitati. Et ideò cap. *in istis* dist. 4. dicitur, quòd *leges insinuantur, cum promulgantur.*

Quòd si objicias, legem naturalem esse veram legem; ei tamen deesse promulgationem.

Respondet S. Doctor ad 1. negando minorem: quia promulgatio legis naturæ est ex hoc ipſo, quòd Deus eam mentibus hominum inseruit, naturaliter cognoscendam.

Unde omnia supradicta recolligendo, clariùs & expressiùs lex definiri possit: *rationis ordinatio, stabiliter obligans Communitatem, publicè auctoritate, in commune bonum, promulgata.*

Dividitur 1°. in æternam & temporalem. Æterna est ordinatio incommutabilis veritatis, & æquitatis, ab æterno in Deo existens, quæ Deus omnia convenientissimè dirigit in finem suum, media ad id convenientia, juxta naturæ suæ exigentiam, cui libet præfigendo.

Temporalis est quæ in tempore à Deo lata est.

Et hæc subdividitur in naturalem & positivam. Naturalis juxta S. Thomam a. 2. nihil aliud est quàm participatio legis æternæ in creatura rationali, ipsi innata, seu naturaliter insita ab Authore naturæ, & intrinsecus velut inscripta in cordibus nostris, secundum illud Augustini l. 83. qq. q. 53. *Lex naturalis est ipsius æternæ legis, atque adeo summe & immutabilis rationis divine, in mentibus hominum facta transscriptio.* Positiva est, quæ naturaliter non est insita, sed ab aliquo Legislatore extrinsecus posita, & constituta.

Positiva rursus subdividitur in divinam 11 & humanam. Divina est quæ Deum habet Legislatorem; estque duplex, scilicet vetus, seu Mosaica; & nova, seu Evangelica. Brevis utriusque differentia, secundum Augustinum, est *timor & amor*, sive quòd illa sit lex timoris, ista amoris.

Humana est, quæ hominem habet Legislatorem, sive quæ humanà fertur auctoritate, licet à Deo accepta. Estque etiam duplex, Ecclesiastica, & Civilis. Ecclesiastica, seu Canonica, est quæ constituitur à Papa, Concilio, Episcopo, vel alio Prelato Ecclesiastico. Civilis, seu secularis, est quæ constituitur ab Imperatore, Rege, Principe, Magistratu seculari, &c.

CAPUT II.

Tametsi lex æterna propriè non habeat rationem legis, nisi respectu creature rationalis; omnes tamen creature eatenus illi subjiciuntur.

Amor Legibus obtemperans.

sur, quatenus omnes ab ea diriguntur, & gubernantur.

13 **P**Rior pars inde perspicua est, quod lex aeterna proprie non habeat rationem legis, nisi respectu earum creaturarum, quarum conscientiam ligat, quaque proinde rationem habent, & libertatem.

14 Posterior pars verò constat ex eo quod Deus, sicut est Creator, ita & Gubernator creaturarum omnium. Omnes proinde per media naturae cujusque convenientia in finem suum ab aeterno convenientissimè ordinavit, & in tempore dirigit, per dictamen aeternae rationis suae. Debit enim in ipso ab aeterno esse non solum ratio rerum faciendarum, quae dicitur idea; sed & ratio rerum gubernandarum, quae est lex aeterna, quae praescribit modum, quo creatura quaeque actiones suas exercere debeat, & in finem sibi praescriptum tendere. Et hoc modo sumpta lex aeterna (id est praecise quatenus creaturas omnes gubernat, & dirigit) vix, aut ne vix quidem differt à divina providentia (cui creaturae omnes haud dubiè subduntur) tametsi ab ea, non realiter, sed formaliter diversa sit, quatenus conscientiae obligationem creaturis rationalibus imponit. Ideo de Sapientia divina Sap. 8. dicitur quod *attingit à fine usque ad finem fortiter, & disponit omnia suaviter.* Psal. 148. *Ignis, grando, nix, glacies, spiritus procellarum, quae faciunt verbum ejus.* Prov. 8. *Legem posuit aquis, ne transirent fines suos.* Matth. 8. *Veni & mare obedivit ei.* Ipsimet peccatores, quamvis peccando se subtrahant ab aliqua lege, quae sub aeterna continetur, non tamen aeternae legis ordinem totaliter egrediuntur; quia dum effugere volunt voluntatem ejus jubentem, non effugiunt punientem.

CAPUT III.

*Lex naturalis prorsus immutabilis est, in-
dispensabilisque.*

15 **E**X dictis capite 1°. satis intelligitur, legem naturalem esse ipsammet legem aeternam, non prout est in Deo (quomodo est ab aeterno) sed prout est in nobis, tamquam subditis, sive prout est participatio quaedam legis aeternae, in nobis existens; quomodo aeterna non est (cum non sit in nobis ab aeterno) sed temporalis, prout nos sumus, & omne quod in nobis est per participationem. Lex proinde naturalis, nihil aliud est, quam impressio quaedam aeternae legis in nobis, sive radius quidam ab aeterna lege in mentem nostram derivatus, & signatura quaedam aeternae lucis, incommutabilisque veritatis, quae videmus quid rectae rationi, sive aeternae legi, incommutabilique veritati consentaneum, quid dif-

Tom. II.

ferentaneum sit. Nihil quippe aliud est lex naturalis (uti n. 10. vidimus) nisi aeterna lex, scripta in cordibus nostris, sive aeterna lex quatenus in cor hominis, non migrando, sed tamquam imprimendo transfertur, sicut imago ex annulo in ceram transit, & annulum non relinquit, inquit Augustinus 14. Trinit. Quae quidem aeternae lucis impressio (quam Regius Pfalter vocat *signaturam super nos divini cultus*) nihil est aliud quam naturale dictamen, à Deo, Authore naturae, creaturis rationalibus inditum, per quod incommutabilis veritas Deus nobis manifestat, quid legi suae aeternae sit vel non sit conforme.

Et hinc patet, legem naturalem immutabilem esse, sicut est lex aeterna. Cum ab ea non aliter differat, quam lex aeterna prout in nobis, ab eadem lege aeterna prout est in Deo. Lex quippe naturalis est *participatio legis aeternae in rationali creatura*, ut definit S. Thomas. Legem verò aeternam immutabilem esse, ubique clamat Augustinus, ipsam ubique vocans *aeternam & incommutabilem justitiam & veritatem*. Nec certè Deus aeternae suae justitiae & veritatis ordinem immutare potest, nisi negando seipsum. Ut enim S. Thomas q. 100. a. 8. ad 2. ait: *Deus negaret seipsum, si ordinem suae justitiae auferret: cum ipse sit ipsa sua justitia.* Et idè in hoc Deus dispensare non potest, ut hoc licet non ordinatè se habere ad Deum, vel non subditi justitiae ejus, etiam in his secundum quae homines ad invicem ordinantur. Non potest etiam ordinatissima Dei voluntas non velle, ut omnia sint ordinatissima. *Brevissima verò legis aeternae notio, quae impressa nobis est, ea est (inquit Augustinus l. 1. de lib. arbitr.) quae justum est, ut omnia sint ordinatissima.*

Nec obstat supremum absolutumque Dei in creaturas omnes dominium. Quia sicut Deus per illud creaturam subtrahere nequit à subjectione, quae subjicitur isti dominio; ita nec à subjectione, quae subjicitur aeternae justitiae ipsius, sicut & ordini sibi per eandem praefixo. Proinde nullà (etiam divinà) dispensatione fieri potest, quod creatura Deo non debeat amorem; sicut nullà, etiam dispensatione divinà, fieri potest, quod creatura Deo non debeat obedientiam, & servitatem. Nec Deus, jure supremi domini, magis abrogare potest vel mutare legem naturalem in parte, quam in toto; nec magis dispensare in parte, quam in totalitate illius, v. g. ut liceat non fugere malum culpae, vel illud velle, quae tale. Unde Augustinus l. 1. de lib. arb. c. 6. Evodius interrogat: *Quid illa lex, quae summa ratio nominatur, cui semper obtemperandum est, per quam mali miseram, boni beatam vitam merentur potestne cuipiam intelligenti non incommutabilis, aeternaque videri? an potest aliquando injustum esse, ut mali miseri, boni autem beati sint? Evodius: Viden*

A 2